

BESLISVOORSTEL RAAD BLARICUM

Besluitvormend orgaan

Gemeente Blaricum – College van B&W en/of burgemeester

Gemeentecode

Blaricum

Onderwerp

Transitievisie Warmte Blaricum

Portefeuillehouder

M.S.M. Klingenberg–Klinkhamer (Blaricum)

Openbaar

Ja

Korte inhoud

In lijn met het Klimaatakkoord wil de gemeente Blaricum in 2050 klimaatneutraal zijn. Afscheid nemen van het aardgas is daar een belangrijk onderdeel van, en een flinke opgave. Deze ambitie is in lijn met onze eigen Duurzaamheidsprogramma.

De Transitievisie Warmte geeft verdere invulling aan deze ambitie en geeft de kaders om deze te realiseren. De visie geeft ook meer inzicht in de opgave, de kansen en uitdagingen waarvoor wij staan. Per gebied / wijk is vervolgens met de kennis van nu aangegeven wat de mogelijke warmte alternatieven zijn voor het huidige aardgas. Het definitieve besluit over een vervanging van het aardgas neemt de gemeenteraad met het vaststellen van een Wijkuitvoeringsplan. Echter, er is meer onderzoek nodig om deze stap te nemen. Hiervoor zullen verkenningen gaan plaatsvinden.

Besluiten

De Transitievisie Warmte gemeente Blaricum vast te stellen

Aanleiding voorstel

Om de klimaatdoelen te behalen moeten we in Nederland uiterlijk in 2050 afscheid nemen van fossiele brandstoffen. We stappen met zijn allen op den duur van aardgas over op een duurzame warmtebron. Dat geldt ook voor het gebruik van aardgas voor koken, verwarming en warm water.

Eén van de afspraken die in het Klimaatakkoord binnen de sector Gebouwde omgeving is gemaakt, is dat de gemeenten de regierol toebedeeld krijgen in de warmtetransitie en daarvoor uiterlijk 31 december 2021 een Transitievisie Warmte vaststellen.

De Transitievisie Warmte is geen vastgesteld plan. Het is een visiedocument waarin de duurzame warmtebronnen worden beschreven. Het stelt richtlijnen voor de komende jaren waarbinnen projecten kunnen worden opgestart. Het uiteindelijke resultaat is een Transitievisie Warmte die begrepen en gedragen wordt en die goed onderbouwt welke duurzame warmteopties interessant zijn voor Blaricum. Op dit moment wordt nog geen definitieve keuze gemaakt over de duurzame warmteoplossingen in Blaricum. Deze keuze wordt in een later traject samen met inwoners van de wijken gemaakt.

In de Transitievisie Warmte wordt objectief beschreven wat (op basis van de huidige kennis en ervaring) een logische route is om in Blaricum van het aardgas over te stappen naar alternatieve warmtebronnen. De uitgangspunten die gehanteerd worden voor de warmtetransitie in Blaricum zijn:

- Haalbaarheid;
- Betaalbaarheid;
- Draagvlak;
- Samenwerken.

De Transitievisie Warmte Blaricum is opgesteld met stakeholders. Onder andere inwoners, woningbouwcorporaties, netbeheerder (Liander) en Waternet hadden inbreng en de gemeente. Zo zijn tijdens een informatieavond en middels een enquête de inwoners van Blaricum betrokken bij het proces, en zijn er meerdere stakeholdersessies gehouden.

Doel

Het doel van de Transitievisie Warmte is om bij te dragen aan de opwekking van duurzame warmte en het tempo daar naartoe te verhogen. Op die manier kan er toegewerkt worden naar de ambities. In de Transitievisie Warmte geven we weer wat de opgave van de warmtetransitie voor Blaricum behelst en op welke manier we deze willen benaderen. De periode waarvoor deze Transitievisie Warmte geldt, loopt tot het moment waarop we deze visie gaan herzien. Er wordt uitgegaan van een cyclus van vijf jaar.

Toelichting besluit (argumenten)

1.1 *Met de Transitievisie Warmte geeft de gemeente invulling aan de regierol in de warmtetransitie, zoals opgedragen door het Rijk*

De gemeente heeft van het Rijk de regierol voor de warmtetransitie toebedeeld gekregen. Dat houdt in dat de gemeente bij deze maatschappelijke opgave zich inzet voor het stimuleren van oplossingen die bijdragen aan een aardasvrije gemeente. Deze warmtevisie is een volgende stap naar een aardgasvrij Blaricum 2050.

1.2 *De Transitievisie Warmte voldoet aan de kaders die zijn vastgesteld in de kadernotitie*

Bij vaststelling van de kadernotitie zijn de volgende uitgangspunten vastgesteld:

- 1) We hebben de intentie om binnen 5 jaar te starten met het opstellen van één Wijkuitvoeringsplan, onder voorbehoud van aanvullende rijksmiddelen en toegang tot een potentiële warmtebron.
- 2) Als procesregisseur werken wij samen met onze stakeholders zoals Liander, Woningbouwcorporaties, de Energie coöperatie Hut van Mie en de inwoners. Deze visie is tot stand gekomen in samenwerking met bovengenoemde belanghebbenden en de regiogemeenten, drinkwaterbedrijven en het waterschap.
- 3) Het criterium 'eindgebruikerskosten' heeft in het afwegingskader van de wijkprioritering de hoogste weging gekregen.
- 4) Voor de routekaart in de Transitievisie is uitgegaan van het "S-curve tijdspad", waarbij in het begin nog weinig gebouwen aardgasvrij worden gemaakt, maar wel ieder jaar meer dan het jaar ervoor. Dit zorgt ervoor dat op de helft van de tijd ook de helft van het aantal gebouwen aardgasvrij is gemaakt.
- 5) We brengen een Wijkuitvoeringsplan pas tot uitvoering, als er onder de eindgebruikers een breed draagvlak is.

1.3 *Deze visie houdt rekening met de zorgen en wensen van inwoners*

Via een enquête hebben inwoners hun mening gegeven over de warmtetransitie. Deze enquête is 262 keer ingevuld (van 432 / 61% respons). De uitkomsten zijn expliciet meegenomen in de kaders en uitvoeringsstrategie van onze Transitievisie Warmte.

1.4 *Participatie is essentieel voor brede betrokkenheid*

Uit een bewonersenquête blijkt dat er nog veel zorgen zijn over het afstappen van het aardgas, met name over de betaalbaarheid. Omdat deze overstap uiteindelijk (bijna) ieder huishouden raakt vinden wij het belangrijk dat inwoners en ondernemers mee kunnen praten over de beste oplossing voor hun huis, bedrijf en buurt. We gaan daarom inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden actief verder betrekken. Via een brede gebiedsgerichte participatie vergroten wij het draagvlak voor de transitie, zodat inwoners hierin deel kunnen nemen op vrijwillige basis.

Vastgesteld wettelijk- en beleidskader

- Klimaatakkoord
- Klimaatwet

Wat doen andere regiogemeenten?

De gemeente Hilversum is de enige gemeente die al een visie heeft vastgesteld. In december 2021 bespreken Huizen, Laren en Wijdemereren hun Transitievisie Warmte in de raad. Gooise Meren volgt begin 2022. De onderstaande informatie is dan ook nog in concept.

Hilversum maakt voorlopig geen buurten aardgasvrij. Zij zetten in op het ondersteunen van individuele huishoudens bij het verduurzamen van hun woning (zie <http://aardgasvrij.hilversum.nl>).

Gooise Meren is al gestart met het aardgasvrij maken van Muiderberg (zie <https://warmtenetmuiderberg.nl/>). De gemeente ondersteunt dit bewonersinitiatief in proces en via een lening. In de kadernotitie voor de Transitievisie Warmte heeft Gooise Meren gesteld naast Muiderberg nog één Wijkuitvoeringsplan te willen starten voor 2026.

De gemeente Laren kiest voorlopig nog geen startbuurt voor een Wijkuitvoeringsplan. Er is niet één buurt die duidelijk naar voren komt als meest interessante om te starten. Laren heeft geen grote warmtebronnen voor een collectief warmtenet. Wel is de gemeente voornemens om een isolatie-aanpak op te zetten voor haar inwoners.

De gemeente Wijdemereren wijst vier verkenningsbuurten aan om mee te starten. In deze verkenningsbuurten gaat Wijdemereren samen met inwoners, bedrijven en belanghebbenden verder met een verkenning naar de technische en financiële mogelijkheden van alternatieve warmtebronnen. Wijdemereren zal starten in vier verkenningsbuurten en heeft als doel gesteld om voor 2026 te komen tot minimaal één Wijkuitvoeringsplan met breed draagvlak van alle betrokkenen.

De gemeente Huizen kiest voor de komende 5 tot 10 jaar voor een actieve aanpak om eigenaren en huurders van woningen en andere gebouwen voor te bereiden op een aardgasvrije toekomst. Dit doet de gemeente door energiebesparing en isolatie te faciliteren en te stimuleren. Daarmee bouwt de gemeente voort op de huidige aanpak. Er wordt nu geen buurt aangewezen die voor 2030 van het aardgas af gaat.

Kanttekeningen

1. *Geld en instrumenten nodig vanuit de Rijksoverheid voor de uitvoering (na 2022).*
De gemeenten hebben een grote rol in de energietransitie van fossiele naar duurzame energie. Dit is een nieuwe taak van gemeenten. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) pleit in een recent advies voor meer middelen voor de gemeente om het Klimaatakkoord uit te voeren. De VNG en G40 voeren daarom een stevige lobby bij de kabinetsformatie, ook voor continuering van de ondersteuning van de TVW in een recente kamerbrief.

2. *Deze visie biedt geen eindoplossing(en), slechts inzicht met de kennis van nu.*

De warmtetransitie is volop in ontwikkeling op alle vlakken: financiering, techniek en draagvlak. Deze visie geeft dan ook geen definitieve oplossingen, maar wel een richting. Ondanks een visie blijft er nog veel onzekerheid. Mede daarom willen wij de betrokkenheid en participatie uitbreiden door een verkenningsbuurt aan te wijzen en gemeentebreed isoleren te stimuleren. Daarnaast actualiseren wij de Transitievisie Warmte minstens iedere vijf jaar en evalueren wij deze na twee jaar. Op deze manier is er ruimte om eventueel bij te sturen en nieuwe inzichten mee te nemen.

Financiën

Over de uitvoeringsbudgetten voor gemeenten, provincies en waterschappen is in het Klimaatakkoord afgesproken dat de omvang hiervan nader bepaald zou worden. Uit het onderzoek door de Raad voor het Openbaar Bestuur is inmiddels gebleken dat de inzet van de Nederlandse gemeenten voor uitvoering van het Klimaatakkoord moet verdubbelen om de afgesproken doelen te behalen (landelijk jaarlijks zo'n € 600 miljoen). De vaststelling van dit bedrag was een afspraak uit het Klimaatakkoord en de volgende stap is het daadwerkelijk beschikbaar komen van uitvoeringsbudget vanuit het Rijk. Hiervoor lijkt de lopende kabinetsformatie afgewacht te moeten worden.

De Transitievisie Warmte is een meerjarige verplichting

Voor de uitvoering van de warmtetransitie in 2023 en verder zal in het jaarlijkse uitvoeringsplan Energietransitie (van het Duurzaamheidsprogramma) een budget opgenomen moeten worden. Binnen het bestaande budget is voor het uitvoeringsprogramma in 2022 voldoende beschikbaar. Van dit budget kan worden gestart met de punten van de uitvoeringsstrategie van de Transitievisie. Indien op korte termijn nog geen garanties zijn voor financiële middelen vanuit het Rijk voor 2023, en bepaalde verkennende activiteiten lopen van 2022 door tot en met 2023, dan zal moeten worden afgewogen of hiermee gestart kan worden.

Ter aanvulling op het budget vanuit het uitvoeringsprogramma Energietransitie wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van subsidies waar de gemeente aanspraak op kan maken. Als er vanaf 2023 geen dekking komt vanuit externe gelden (van het Rijk) dan zullen we analyseren of de ambitie van het warmtevisie programma bijgesteld moet worden.

Begrotingswijziging nodig?

Nee

Uitvoering

Na vaststelling van de Transitievisie Warmte door de gemeenteraad, gaan we aan de slag met het uitwerken van de uitvoeringsstrategie (zie Hoofdstuk 5 TVW). In het kader van

deze punten maken we afspraken met het Energiedienstenbedrijf, de energiecoöperaties, het Duurzaam Bouwloket en andere stakeholders.

In het begin van 2022 starten we met het plan van aanpak voor de verkenningbuurt.

Er is rondom dit dossier nog veel in beweging, ook als het gaat om wet- en regelgeving en financiering vanuit het Rijk. De huidige insteek van de warmtetransitie in Blaricum zal ook door deze ontwikkelingen in de toekomst vragen om actualisatie. We benutten daar de vijfjaarlijkse cyclus voor.

In de toekomst zou dat kunnen betekenen dat we onze visie en aanpak, op onderdelen, herzien. De aanpak zal voortdurend in relatie tot de opgave worden gemonitord en aangescherpt. Dat zal terug te zien zijn in de jaarplannen van het uitvoeringsprogramma Energietransitie.

Onderstaande planning is een indicatie op hoofdlijnen zoals ook zichtbaar op de routekaart die is opgenomen in de Transitievisie. In de praktijk kan dit (gaan) afwijken.

Planning tot en met 2030

<i>Wanneer</i>	<i>Wat</i>
December 2021	Vaststellen Transitievisie: kaders en budget
Januari 2022	Online versie Transitievisie Warmte publiceren (zie paragraaf communicatie)
Q1 2022	Start van Plan van aanpak verkenningbuurt De Bijvanck
Q2 2022 – Q4 2024	Uitvoering (nader uit te werken plan van aanpak per verkenningbuurt)
Eind 2024	Tussenevaluatie met raad en betrokkenen. Bijstuur mogelijkheid.
2024–2028	Opstellen Wijkuitvoeringsplan
Q1 2026	Opstellen Transitievisie Warmte 2026–2030
Q3 2026	Raadsbesluit Vaststellen Transitievisie Warmte 2026–2030
2028–2030	Raadsbesluit vaststellen Wijkuitvoeringsplan

Communicatie en participatie

Communicatie over de Transitievisie Warmte vindt plaats langs drie sporen:

1. Brede communicatie over kleine maatregelen die inwoners kunnen treffen als voorbereiding op aardgasvrij wonen;
2. Informatie- en participatiebijeenkomsten;
3. Samenwerking met andere partijen en hun initiatieven onder de aandacht van inwoners brengen.

Ad 1. Brede communicatie naar alle inwoners over kleine maatregelen die zij zelf nu al kunnen treffen als voorbereiding op aardgasvrij wonen

Via de gemeentelijke communicatiekanalen bieden we inwoners praktische tips voor isolatie en andere kleine maatregelen. Ook delen we goede voorbeelden. Hier starten we op korte termijn mee. Zo willen we aansluiten bij de actualiteit: de aardgasprijzen zijn hoog, en klimaatverandering is continu een belangrijk thema in het nieuws. Het document (de Transitievisie warmte) wordt ook toegankelijk gemaakt via de gemeentelijke website.

In alle communicatie verwijzen we naar onze website: www.blaricum.nl/duurzaam. Daar is veel informatie te vinden over verduurzamingsmogelijkheden. Ook staat er informatie over subsidiemogelijkheden om woningbezitters te stimuleren om maatregelen toe te passen.

Storymap

Via de gemeentelijke website stellen we ook een publieksversie van de Transitievisie Warmte beschikbaar, in de vorm van een zgn. 'storymap'. In deze storymap wordt de Transitievisie Warmte op een toegankelijke, inzichtelijke manier verbeeld. De storymap biedt daarnaast handelingsperspectief voor het nemen van energiebesparende maatregelen.

Ad 2. Tweede inwonersbijeenkomst

Na de vaststelling van de Transitievisie wordt een tweede bijeenkomst georganiseerd voor inwoners om terugkoppeling te geven over de fasering van de visie, en om toelichting te geven op de voorlopige warmtetechnieken voor de verschillende buurten.

Ad 3. Samenwerking met andere partijen

In onze communicatie uitingen brengen we ook initiatieven van onze samenwerkingspartners, zoals Duurzaam Bouwloket en Hut van Mie, onder de aandacht.

Duurzaam Bouwloket

De gemeente maakt gebruik van het energieloket van Duurzaam Bouwloket. Inwoners kunnen via dit loket een objectief energieadvies ontvangen. Het loket is digitaal en telefonisch bereikbaar. Het is belangrijk dat bewoners de weg weten te vinden naar het energieloket. In de afgelopen jaren is dat al steeds meer het geval. Ook in de komende jaren werken we aan de bekendheid en vindbaarheid van het loket.

Het Duurzaam Bouwloket heeft op woningniveau een online stappenplan voor het verduurzamen van de woning: van isoleren/ventileren via duurzaam opwekken tot de laatste stap, te weten het duurzaam verwarmen zonder aardgas. Het is wenselijk dat dit

stappenplan (met name de laatste stap) is toegespitst op de voorkeursoplossingen die in deze Transitievisie Warmte staan. De mogelijkheden worden onderzocht om dit te realiseren.

Hut van Mie

De gemeente staat open voor bewoners of organisaties die actief willen bijdragen aan de energietransitie. De Hut van Mie, opgericht door bewoners, verstrekt op vrijwillige basis energieadvies aan huis. Het is belangrijk dat de activiteiten van alle partijen, bijvoorbeeld bijeenkomsten en inkoopacties, goed op elkaar aansluiten. De gemeente heeft daarom regelmatig overleg, ook om alle activiteiten onder de aandacht te brengen bij de inwoners. Bij dit overleg speelt ook het regionale Energiedienstenbedrijf een rol, met als doel om de samenwerking tussen partijen in de keten te versterken.

Bijlagen

- Raadsvoorstel
- Raadsbesluit
- Transitievisie Warmte Blaricum (2021)

Steller

Klaas-Jan Mauritz

Registratiedatum

28 oktober 2021